

Fen, Matematik, Girişimcilik ve Teknoloji Eğitimi Dergisi

Journal of Science, Mathematics, Entrepreneurship and Technology Education

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/fmgted>
© ISSN: 2667-5323

Fen ve Matematik Öğretmenleri Gözünden Öğretmenlik Meslek Kanunu*

Hasan Bakırcı¹, Zeliha Ada Arslan², Ümit Demiral³

¹ Doç. Dr. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, hasanbakirci@yyu.edu.tr. ORCID ID: 0000-0002-7142-5271

² Y. L. Öğrencisi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, azeliha175@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-0839-5145

³ Doç. Dr. Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, udemiraltr@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-3873-7019

* Bu çalışma, 4. Uluslararası Fen, Matematik, Girişimcilik ve Teknoloji Eğitimi Kongresinde (18-21 Mayıs 2023, Bursa) sözel bildiri olarak sunulmuştur.

ÖZ

Öğretmenlik Meslek Kanunu'nun (ÖMK) uygulamaya koyulması tartışmaları beraberinde getirmiştir. Bu tartışmaların temelinde, ÖMK'nin hazırlanmasında paydaşlarının yeterli görüşlerinin alınmaması ve kariyer basamaklarının tanımlanmaması, öğretmenlerin ekonomik sorunlarına çözüm üretmemesi, öğretmenler arasındaki ayrımcılığı ve eşitsizliği derinleştirmesi gibi birçok sınırlılıkları olduğu söylenebilir. Bu tartışmaların özellikle ÖMK'nin sınırlılıkları üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bundan dolayı ÖMK'nin öğretmenler tarafından değerlendirilmesi kanun yapıcılara ve ÖMK'nin sınırlılıklarının giderilmesine katkı sağlayacağı düşünölmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı, Türkiye'nin Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki bir ilde çalışmakta olan fen bilimleri ve matematik öğretmenlerinin ÖMK'ye yönelik görüşlerini ve bu kanun hakkındaki farkındalıklarını incelemektir. Bu çalışma öğretmen görüşlerini saptamak amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden biri olan durum çalışması olarak tasarlanmıştır. Araştırmanın katılımcıları; il merkezinde yer alan, devlete bağlı okullarda görev yapan altı fen bilimleri ve dört matematik öğretmeni olmak üzere toplam 10 öğretmenden oluşmaktadır. Verilerin toplanması amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Çalışmada elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Bulgulara bakıldığında katılımcılar ÖMK'nin olumlu yanları olarak; özlük haklarının iyileşmesi, kariyer basamaklarının olması ve öğretmenlik mesleğinin yasal güvence altına alınması olarak dile getirmişlerdir. Katılımcılar ÖMK'nin sınırlılıkları olarak; öğretmen, uzman öğretmen ve başöğretmen kariyer basamakları arasındaki sürenin çok uzun olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcılar ÖMK hakkında öneri olarak; kariyer basamaklarında yükselmenin mesleki kıdem yılına göre yapılması gerektiğini belirtmişlerdir. Araştırmada katılımcıların ÖMK'nin tayin, özlük hakları, sınav sistemi ve unvan farklılıkları gibi konuların yeniden düzenlenmesini istedikleri sonucuna ulaşılmıştır. ÖMK'nin güncellenmesi sürecinde, öğretmenlerin hak ve itibarlarının korunmasına özen gösterilmesi ve çeşitli platformlar aracılığıyla il zümre başkanlarının, zümre öğretmenlerinin ortak görüşlerini dikkate alarak önerilerde bulunmasının sağlanması önerilmektedir.

MAKALE TÜRÜ

Araştırma

MAKALE BİLGİLERİ

Gönderilme Tarihi:

16.07.2024

Kabul Edilme Tarihi:

31.10.2024

ANAHTAR

KELİMELER:

Öğretmenlik meslek kanunu, fen bilimleri öğretmenleri, matematik öğretmenleri, kariyer basamakları

Perspectives of Science and Mathematics Teachers on the Teaching Profession Law

ABSTRACT

The implementation of the Teaching Profession Law (TPL) has sparked significant discussions. These discussions primarily stem from the lack of sufficient stakeholder input in the preparation of the Teacher Profession Law (TPL), the absence of defined career stages, the inability to resolve the economic issues facing teachers, and the deepening of discrimination and inequality among teachers. It is observed that these discussions are particularly concentrated on the constraints of the TPL. Therefore, it is considered that an evaluation of the TPL by teachers provide valuable insights for lawmakers and contribute to addressing the law's limitations. In this context, the aim of this study is to examine the views and awareness of science and mathematics teachers working in a province in the Eastern Anatolia Region of Turkey regarding the TPL. This study is designed as a case study, one of the qualitative research methods, aiming to identify teachers' opinions. The participants of the study consist of a total of ten teachers, including six science teachers and four mathematics teachers, who are employed in state schools located in the provincial center. A semi-structured interview form developed by the researchers was utilized for data collection. The data obtained were analyzed through content analysis. Teachers have highlighted improvements in personal rights, the presence of career steps, and the legal protection of the teaching profession as positive aspects of the TPL. Participants have noted that the duration between career steps—teacher, expert teacher, and head teacher—is excessively long. They suggested that career advancement should be based on professional seniority. Furthermore, it has been concluded that there is a desire for the reorganization of the TPL in terms of appointments, personal rights, the examination system, and title differences. During the revision process of the Teacher Profession Law (TPL), it is essential to ensure the preservation of teachers' rights and dignity. Additionally, it is advised that through various platforms, provincial department heads should be encouraged to make suggestions by taking into account the collective opinions of departmental teachers.

ARTICLE TYPE

Research

ARTICLE INFORMATION

Received:

16.07.2024

Accepted:

31.10.2024

KEYWORDS:

Teaching profession law, science teachers, mathematics teachers, career steps

Summary

Introduction, Purpose and Significance

Teachers who commence their service are required to undergo a candidacy process that spans a minimum of one year and a maximum of two years. During this process, candidate teachers are subject to a Training Program consisting of educational and practical tasks. Subsequently, exams are conducted for teachers who have served for specific years in their careers. These exams are administered in accordance with the procedures outlined in the Teacher Profession Law (TPL).

The present study is significant in that it addresses teachers governed by TPL. Furthermore, it is clear that in national-level studies (İş & Birel, 2022), the lack of differentiation of sample groups according to disciplines prevents a clear understanding of field-specific needs. This study is significant as it examines the perspectives of science and mathematics teachers regarding the law and provides recommendations specific to these disciplines. The aim of the study is to examine the views and awareness of science and mathematics teachers working in a province in Turkey's Eastern Anatolia Region concerning the TPL. In this context, the following research questions were formulated:

1. What are the perspectives of science and mathematics teachers regarding the TPL?
2. What are the views of science and mathematics teachers on the limitations of the TPL?
3. What solutions do science and mathematics teachers propose regarding the deficiencies of the TPL?

Methods

In this study, a case study was preferred as a qualitative research method to examine teachers' perspectives on TPL. The participants of the study consisted of a total of 10 participants, including six science teachers and four mathematics teachers working in different schools in a province located in the Eastern Anatolia Region of Turkey. The participants were selected using convenience sampling technique. A semi-structured interview form developed by the researchers was employed for data collection. In this study, data were collected through face-to-face interviews with a total of ten teachers, comprising six science teachers and four mathematics teachers.

Findings

The perspectives of the teachers participating in the study regarding what the TPL signifies for them were categorized into two groups: "positive" and "negative." The teachers participating in the study expressed their views regarding the improvement of the TPL through codes such as the abolition of the examination, the provision of salary differentials based on years of service, the abolition of title differences, regulations that encompass all teachers, the enhancement of personal rights, the maintenance of family unity, the expansion of the scope related to assignments, the rejection of non-thesis master's degrees, and the elimination of the candidate teacher status. The participants expressed the limitations of the TPL through various codes, including its potential to create divisions among teachers, reduction in teachers' motivation, the existence of examinations for career advancement, lack of consideration for teachers' opinions, limited contribution to professional development, insufficient improvements in personal rights, the absence of age-based regulations, lack of evaluations based on subject areas, and the instillation of feelings of inadequacy. Teachers participating in the study highlighted the potential negative implications of the TPL among educators. They identified these negative aspects as the emergence of group divisions among teachers, inequality between educators, comparison of professional experience, feelings of inadequacy, and the disruption of unity among teachers. Furthermore, it is observed that the participating teachers expressed their views regarding potential solutions to the negative implications of the TPL through various codes.

Discussion and Conclusion

Teachers evaluated the improvements in personal rights, the establishment of career steps mi ladders and the legal guarantee of the teaching profession as positive aspects of the TPL. These findings can be interpreted as an increase in teachers' salaries, an enhancement of the profession's reputation, and an increase in teachers' professional motivation. Specifically, the findings obtained from a study examining classroom teachers' perspectives on the TPL were found to support the results of the current study (Bakırcı et al., 2023). Some of the teachers frequently stated that the exam creates anxiety and that any failure resulting from of the exam could damage their professional reputation. For this reason, it was indicated that it would be more appropriate for them to take the working time as a basis instead of the exam. However, this situation raises the possibility that teachers may merely wait to fulfill the required duration, neglecting activities for their professional development. Consequently, it is suggested that the scope of the existing criteria lists provided to teachers be broadened, particularly by enhancing the point coefficients associated with postgraduate education—both thesis and non-thesis programs—as well as ministry-level projects and awards.

Giriş

Eğitim sistemlerinin temel amacı, bir ülkenin nitelikli insan gücünü yetiştirmek ve vatandaşlarına vatandaşlık eğitimini sağlamaktır. Bu hedeflere ulaşabilmek için her eğitim sistemi, kendi felsefesi doğrultusunda amaçlar belirlemektedir (Karagözoğlu, 2003). Bu amaçları gerçeğeştirmede en önemli

rol öğretmenlere düşmektedir. Öğretmenlik mesleği, farklı toplumlar arasında çeşitlilik gösterir ve görev tanımı, toplumun ve bireylerin ihtiyaçlarına göre şekillenir. Bazı toplumlarda öğretmen, eğitim sürecinin kontrol edilmesinde merkezi bir rol oynarken, diğer toplumlarda ise sürecin yönetimine destek olan bir unsur olarak konumlanır (Garrett, 2008). Günümüzde ise öğretmenlerden sadece bilgiyi aktarmaları değil, aynı zamanda öğrencilere bilgiyi nasıl ulaştıklarını öğretmeleri beklenmektedir. Başka bir deyişle, öğretmenler rehberlik yaparak öğrencilere öğrenme becerileri kazandırmakta ve kendi öğrenme süreçlerini yönlendirmelerine yardımcı olmaktadır (Canatan-Doğan, 2022; Çelikten vd. 2005). Bu bağlamda, öğretmenlik mesleği yalnızca bilgi aktarımından ibaret olmayıp, öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına ve toplumun genel beklentileri doğrultusunda şekillenmektedir. Dolayısıyla, her eğitim sistemi, öğretmenlik anlayışını ve bu anlayış doğrultusundaki hedeflerini belirlerken, toplumun ve bireylerin gereksinimlerini göz önünde bulundurmaya durumundadır.

Bireylerin gelecek planlamaları konusunda rehber konumunda olan öğretmenlerin mesleki yeterlilikleri konusunda bazı unsurlar söz konusudur. Öğretmenlerin mesleki bilgi, mesleki beceri ve tutum ve değerler konusunda belli başlı yeterliliklere sahip olması beklenir. Mesleki bilgiler; alan bilgisi, alan eğitimi bilgisi ve mevzuat bilgisinden oluşur. Mesleki beceriler; eğitim öğretimi planlama, öğrenme ortamlarını oluşturma, öğretme ve öğrenme sürecini yönetme ve ölçme ve değerlendirme bilgisinden oluşur. Tutum ve değerler; milli manevi evrensel değerler, öğrenciye yaklaşım, iletişim ve iş birliği, kişisel ve mesleki gelişimden oluşur (URL-1, 2017). Bu doğrultuda öğretmenler hizmet öncesinde ve hizmet içinde belli başlı sınavlara tabi tutulmaktadır.

Hizmet öncesi süreçte, öğretmen adayları Kamu Personeli Seçme Sınavı'na (KPSS) tabi tutulmaktadır. Bu sınav üç aşamada gerçekleştirilir. Birinci aşama genel yetenek ve genel kültür bölümünden oluşur. Bu bölümde, öğretmen adaylarının Türkçe, Matematik, Tarih, Coğrafya ve Vatandaşlık bilgileri ölçülmektedir. İkinci aşama, eğitim bilimleri sınavıdır. Bu sınavda, öğretmen adaylarının lisans döneminde edindikleri pedagojik formasyon bilgileri ölçülmektedir. Üçüncü aşama ise Öğretmenlik Alan Bilgi Testi (ÖABT) içerir ve bu aşamada öğretmen adaylarının alan bilgileri yoklanmaktadır. Bu üç sınavda istenen başarı düzeyini gösteren öğretmen adayları, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen okullarda görev yapma hakkı kazanmaktadır (URL-2, 2015).

Hizmete başlayan öğretmenler, özellikle fen bilimleri ve matematik alanındaki öğretmenler, 2003 yılında Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu (BYTK) tarafından yayımlanan Vizyon 2023 strateji belgesi kapsamında önemli bir rol üstlenmektedir. Bu belgenin amacı, ülkemizin, dünyada hızla ilerleyen bilimsel ve teknolojik gelişmelere uyum sağlamasını desteklemektir. Strateji belgesi, bu amaca ulaşmak için her sektörden ve toplumun her kesiminden binlerce uzmanın katkılarıyla arzulan Türkiye'yi inşa etmeyi hedeflemektedir. Bu hedef doğrultusunda, BYTK 20 yıllık süreç için Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu'nu (TÜBİTAK) görevlendirmiştir. TÜBİTAK, çalışmalarında birden fazla vizyon ögesine yer vermiştir. Bu vizyon ögelerinden biri, öğretmenleri doğrudan ilgilendiren eğitim unsurudur. Eğitim unsurunun amacı, bireyin yaratıcılık ve hayal gücünü geliştiren; bireysel farklılıkları gözetip ve değerlendiren; her bireyin kendi özellikleri doğrultusunda en üst düzeyde kendini geliştirebildiği; zaman ve mekân kısıtlamalarından bağımsız, özgün öğrenme teknolojilerini yaratmış ve değişim esnekliğiyle kendini yenileyen, öğrenme ve insan odaklı bir eğitim sistemi oluşturmaktır. Öğretmenler, gerek yükseköğretim gerekse ortaöğretim kurumlarında, bireyleri bu alanlarda yetkin hale getirmeye çalışmaktadır. Özellikle fen bilimleri ve matematik öğretmenleri, bu süreçte fen ve mühendislik alanında gerekli insan gücünü yetiştirme görevini üstlenmiştir (URL-3, 2003).

Hizmet süreci başlayan öğretmenlerin, bir yıldan az iki yıldan çok olmamak kaydıyla, aday öğretmenlik süreçleri başlar. Bu süreçte aday öğretmenler, eğitim ve uygulama görevlerinden oluşan Yetiştirme Programı'na tabi tutulmaktadır. Daha sonra, hizmet sürecinde belli yıllarda görev yapan öğretmenler için sınavlar düzenlenmektedir. Bu sınavlar, Öğretmenlik Meslek Kanunu (ÖMK) ile belirlenen usuller doğrultusunda gerçekleştirilir. ÖMK çerçevesinde, aday öğretmenlik dâhil olmak üzere, öğretmenlikte en az 10 yıl hizmette bulunan öğretmenlerin, mesleki gelişime yönelik en az 180 saatlik uzman öğretmenlik programını tamamlamaları ve yazılı sınavdan en az 70 puan almaları durumunda başarılı sayılmaları ön görülmektedir. Benzer şekilde, başöğretmenlikte en az 10 yıl hizmette bulunan uzman öğretmenlerin, mesleki gelişime yönelik en az 240 saatlik başöğretmenlik

programını tamamlamaları ve girdikleri yazılı sınavdan en az 70 puan almaları durumunda başarılı sayılmaları gerekmektedir. Sınavlardan muaf olmak için ise öğretmenlerin belirli şartları sağlamaları gerekmektedir. Yüksek lisans eğitimini başarıyla tamamlayan öğretmenler, uzman öğretmenlik sınavından; doktora eğitimini başarıyla tamamlayan öğretmenler ise başöğretmenlik sınavından muaf tutulmaktadır (T. C. Resmî Gazete, 2022).

Türkiye'nin ÖMK ile Almanya, Çin, Kanada ve Singapur'un öğretmenlik meslek kanunlarının karşılaştırıldığı bir araştırmada, Türkiye'nin öğretmenlik meslek kanununda özellikle görevler, hak ve sorumluluklar, çalışma zamanı, ödül, ceza, maaş ve emeklilik gibi başlıklarda diğer dört ülkenin meslek kanunlarına kıyasla önemli eksiklikler bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır (Dönmez-Yapucuoğlu ve Eryılmaz-Ballı, 2022). Araştırmada, yeni yapılacak öğretmenlik meslek kanununun, diğer ülkelerin seviyesine çıkarılabilmesi için paydaşların görüşlerinin alınması gerektiği belirtilmiştir. Mevcut çalışma iç paydaşlardan olan fen ve matematik öğretmenlerinin öğretmenlik meslek kanununa yönelik görüşlerini almaya yönelik tasarlandığı için alandaki önemli bir boşluğu dolduracağı düşünülmektedir. Ulusal düzeyde yapılan benzer araştırmaların genellikle derleme veya doküman inceleme yöntemleriyle gerçekleştirildiği tespit edilmiştir (Altan ve Özmuş, 2022; Dönmez-Yapucuoğlu ve Eryılmaz-Ballı, 2022). Ayrıca ÖMK ile ilgili yapılan araştırmaların çoğunlukla öğretmen ve yönetici görüşlerine odaklanan nitel çalışmalar olduğu belirlenmiştir (Bakırcı vd., 2024; Demir, 2011; Gündoğdu ve Kızıldaş, 2008). Bu çalışmalarda bazılarının sonuçları aşağıda özetlenmiştir.

Öğretmenler ve yöneticiler, ÖMK'nin mesleğin statüsünü geliştirme konusunda yetersiz kaldığını belirtmişlerdir. Ayrıca, maaşlardaki eşitsizlikler ile terfi ve kariyer ilerlemesi konusunda sınırlı imkânlar olduğunu ifade etmişlerdir. Bunun yanı sıra, bu durumun öğretmenler arasında ayrışmalara yol açtığını vurgulamışlardır (Demir vd., 2024). Benzer bir çalışmada, meslek kanununun içeriğinin yetersiz olduğu dile getirilmiştir. Özellikle sınav uygulamaları, hizmet yılı ve lisansüstü eğitimle ilgili maddelerin yeniden düzenlenmesi gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca öğretmenlerin büyük bir kısmı, meslek kanununun öğretmenliği kariyer basamaklarına ayırmasının velilerin öğretmenlere bakış açısını olumsuz etkileyebileceğini düşündüklerini ifade etmiştir (Demir vd., 2023). Başka bir çalışmada ise öğretmenler, öğretmenlik kariyer basamaklarını genel olarak meslekte ilerleme, yükselme ve maaş artışları açısından olumlu değerlendirmişlerdir. Ancak, mesleki statü, hizmet koşulları ve emeklilikle ilgili konularda olumsuz görüş bildirmişlerdir. Ayrıca, kariyer basamakları uygulamasında unvan geçişleri arasındaki bekleme süresi, sınav ve lisansüstü eğitim şartlarını da eleştirmişlerdir (Gökmen ve Kurum-Tiryakioğlu, 2024).

Mevcut çalışma, doğrudan ÖMK'ye tabi olan öğretmenleri incelemesi açısından önemlidir. Ayrıca, ulusal düzeyde yapılan çalışmalarda (İş ve Birel, 2022) örneklem gruplarının branşlara göre ayrılmaması nedeniyle, alana özgü ihtiyaçların net bir şekilde anlaşılamayacağı açıktır. Bu çalışma, özellikle fen bilimleri ve matematik öğretmenlerinin kanun hakkındaki görüşlerini incelemesi ve bu branşlara yönelik önerilerde bulunması açısından değer taşımaktadır. Bu bağlamda, ek gösterge ve tazminat gibi pek çok yasal hakkı bünyesinde barındıran ÖMK hakkında, fen bilimleri ve matematik öğretmenlerinin sürecin içinde yer almaları nedeniyle görüşlerinin alınması önem arz etmektedir. Öğretmenlerin bu konudaki görüşlerinin, bu çalışma aracılığıyla gözlemlenebileceği ve ileride yapılacak araştırmalara ve mevcut kanunun revize edilmesi sürecine rehberlik edeceği düşünülmektedir. Dolayısıyla, çalışmanın amacı, Türkiye'nin Doğu Anadolu Bölgesi'nde bir ilde görev yapmakta olan fen bilimleri ve matematik öğretmenlerinin ÖMK'ye yönelik görüşlerini ve bu yeni kanun hakkındaki farkındalıklarını incelemektir. Doğu Anadolu Bölgesindeki öğretmenlerin seçilmesinde, araştırmacılarından birinin ilgili bölgede öğretmen olarak görev yapması, katılımcı öğretmenlere kolay erişim sağlanması ve ekonomik faktörler etkili olmuştur. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Fen bilimleri ve matematik öğretmenlerinin ÖMK hakkındaki görüşleri nelerdir?
2. Fen bilimleri ve matematik öğretmenlerinin ÖMK'nin sınırlılıkları hakkındaki görüşleri nelerdir?
3. Fen bilimleri ve matematik öğretmenlerinin ÖMK'nin eksikliklerine yönelik çözüm önerileri nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Bu araştırmada, öğretmenlerin ÖMK hakkındaki görüşlerini incelemek amacıyla nitel bir araştırma yöntemi olarak durum çalışması tercih edilmiştir. Durum çalışması, belirli bir olgunun gerçek bağlamında ayrıntılı bir şekilde incelenmesi, araştırılması ve tanımlanması sürecidir. Bu olgu, bireyler, kurumlar, mekanlar, projeler veya programlar gibi çeşitli unsurları kapsayabilir (Merriam ve Grenier, 2019; Çepni, 2021). Araştırmanın durum çalışması olarak şekillendirilmesinde; ÖMK'nin özgün bir durum olarak değerlendirilmesi, fen bilimleri ve matematik öğretmenlerinin bu konudaki görüşlerinin derinlemesine analiz edilmesi ve özel durumun doğal bağlamında ele alınmasının etkili olduğu söylenebilir.

Katılımcılar

Araştırmanın katılımcıları; Türkiye'nin Doğu Anadolu Bölgesinde yer alan bir ilde, farklı okullarda görev yapan altı fen bilimleri ve dört matematik öğretmeni olmak üzere toplam 10 katılımcıdan oluşmaktadır. Katılımcıların seçimi, kolay ulaşılabilir örnekleme tekniği kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bu teknik, araştırmacının hedef evrenden örneklemini oluştururken en erişilebilir öğelere yönelmesini ifade eder (Patton, 2014). Ayrıca, katılımcıların gönüllü olarak katılım göstermeleri, ÖMK hakkında dürüst ve içten yanıtlar vermeleri ve tamamen kendi görüşlerini ifade etmeleri, bu seçimde etkili olan diğer faktörler arasında yer almaktadır. Fen bilimleri öğretmenleri, form inceleme sırasına göre F₁, F₂, F₃, F₄, F₅ ve F₆ olarak kodlanırken, matematik öğretmenleri M₁, M₂, M₃ ve M₄ şeklinde kodlanmıştır. Araştırmaya katılan katılımcıların demografik bilgileri Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1

Araştırmaya Katılan Öğretmenlere İlişkin Demografik Bilgiler

Katılımcılar	Cinsiyet	Eğitim Durumu	Branş	Mesleki Tecrübe	Yaş
F ₁	Kadın	Lisans	Fen Bilimleri	5	28
F ₂	Erkek	Lisans	Fen Bilimleri	6	29
F ₃	Kadın	Lisans	Fen Bilimleri	7	30
F ₄	Kadın	Yüksek Lisans	Fen Bilimleri	8	32
F ₅	Erkek	Yüksek Lisans	Fen Bilimleri	8	33
F ₆	Kadın	Lisans	Fen Bilimleri	10	35
M ₁	Erkek	Lisans	Matematik	12	36
M ₂	Erkek	Lisans	Matematik	13	37
M ₃	Kadın	Yüksek Lisans	Matematik	14	39
M ₄	Kadın	Yüksek Lisans	Matematik	15	40

Araştırmaya katılan katılımcıların altısı kadın ve dördü erkektir. Katılımcıların dördü yüksek lisans ve altısı lisans mezunudur. Araştırmaya katılan katılımcıların mesleki tecrübeleri 5-15 yılları arasında değişmektedir. Katılımcıların, 28-40 yaş aralığında olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Aracı

Verilerin toplanması amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Formun geliştirilme sürecinde, ÖMK ile ilgili alan yazını tarama sonucunda (Bakırcı vd., 2024; Demir vd. 2024; İş ve Birel, 2022; Özdemir vd., 2022) karşılaşılan eksiklikler dikkate alınmıştır. Bu tarama sonucunda, araştırmacılar tarafından sekiz soru hazırlanmıştır. Belirlenen sekiz soru, fen ve matematik eğitimi alanında uzman iki öğretim üyesinin görüşüne sunulmuştur. Fen eğitimi alanında görüşü alınan öğretim üyesi, ulusal ve uluslararası alanda birçok nitel çalışmaya sahiptir.

Diğer uzman ise matematik eğitimi alanında öğretim üyesi olup doktora nitel desenli bir çalışmaya dayanmaktadır. Ayrıca lisansüstünde “Fen ve Matematik Eğitimde Nitel Veri Analiz” dersi vermektedir. Uzman görüşlerinin ardından, yarı yapılandırılmış mülakat formu beş açık uçlu sorudan oluşacak şekilde son haline getirilmiştir. Yarı yapılandırılmış mülakat formunda yer alan sorular aşağıda verilmiştir:

1. ÖMK hakkında düşünceleriniz nelerdir?
2. ÖMK'nin iyileştirilmesine yönelik düşünceleriniz nelerdir?
3. ÖMK'nin sınırlılıklarına yönelik düşünceleriniz nelerdir?
4. ÖMK'nin kendi branşınızdaki öğretmenler arasında oluşturduğu olumsuzluklar hakkında düşünceleriniz nelerdir?
5. ÖMK'nin kendi branşınızdaki öğretmenler arasında oluşturduğu olumsuzlukların çözümü için önerileriniz nelerdir?

Çalışmanın Geçerlik ve Güvenirliği

Fen bilimleri ve matematik öğretmenlerinin ÖMK'ya ne derece hâkim olduklarını görmek ve bu konudaki görüşlerini almak amacıyla yapılan bu nitel çalışmada araştırma desenine uygun olarak inandırıcılık (İç geçerlik) ve aktarılabilirlik (dış geçerlik) ile tutarlılık (iç güvenirlilik) ve teyit edilebilirlik (dış güvenirlilik) şartları sağlanmıştır (Çepni, 2021). Araştırmanın geçerlilik boyutunda; inandırıcılığı (iç geçerlilik) artırmak amacıyla öğretmenlerle yüz yüze görüşmeler yapılmış ve tasarlanan görüşme soruları ile derinlemesine veri toplanmaya çalışılmıştır. Veriler analizi sırasında, her üç araştırmacı da bağımsız olarak analiz yapmış, böylece analiz sürecinde ön yargı ve kişisel değerlerden uzak durulması hedeflenmiştir. Aktarılabilirliği (dış geçerlilik) artırmak için, katılımcılar araştırmanın amacına uygun olarak kolay ulaşılabilir örneklem yöntemiyle seçilmiş ve analiz sürecinde katılımcıların görüşleri doğrudan, herhangi bir yoruma açık olmaksızın alıntı biçiminde aktarılmıştır. Araştırmanın güvenirlilik boyutunda, tutarlılığı (iç güvenirlilik) sağlamak amacıyla veriler analiz edilmiş ve kanıt olarak sunulan katılımcı görüşleri okuyucuya doğrudan sunulmuştur. Teyit edilebilirliği (dış güvenirlilik) sağlamak için ise veriler, araştırmacı tarafından katılımcıların gönüllülüğüne dayalı olarak toplanmıştır. Verilerin güvenirliliğini sağlamak amacıyla üç araştırmacı nitel verileri bağımsız olarak analiz etmiş ve Miles ve Huberman (1994) önerdiği güvenirlilik hesaplama formülüne göre puanlayıcılar arası uyum yüzdesi hesaplanmıştır. Bu güvenirlilik formülü; $Güvenirlilik = \frac{Görüş\ Birliği}{(Görüş\ Birliği + Görüş\ Ayrılığı)} \times 100$ şeklindedir. Bu formüle göre bağımsız araştırmacılar arasındaki uyum güvenirliliği katsayısı %85 olarak hesaplanmıştır. Bu değer, %70'den büyük olduğu için yapılan veri analizinin güvenilir olduğuna işaret etmektedir (Kalaycı, 2010). Görüş farklılıklarını gidermek amacıyla araştırmacılar bir araya gelmiş ve puanlayıcılar arası uyum yüzdesi %100 oluncaya kadar analize devam etmiştir.

Verilerin Toplanması

Bu çalışmada, veriler altı fen bilimleri ve dört matematik öğretmeni olmak üzere toplam on öğretmen ile yüz yüze görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Görüşmeler öncesinde öğretmenlere yarı yapılandırılmış mülakat soruları gönderilmiş ve her öğretmenin uygun oldukları zaman için randevu alınmıştır. Görüşmeler, öğretmenlerin görev yaptıkları okullarda gerçekleşmiş ve her bir görüşme yaklaşık 25-30 dakika sürmüştür. Görüşmelerin tamamı ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır.

Verilerin Analizi

Öğretmenler ile yapılan görüşmelerden elde edilen ses kayıtları öncelikle yazıya dökülmüştür. Araştırmacılar tarafından yazıya aktarılan ham veriler üzerinde veri indirilmesi yapılmıştır. Bu işlemlerden sonra, verilerin çözümlenmesinde içerik analiz tekniği kullanılmıştır. Bu analizin amacı, ham verileri okuyucuların anlayacağı şekilde tema, kategori ve kodlar halinde sunmaktır (Çepni, 2021). İçerik analizi için üç araştırmacı bağımsız olarak analiz yapmış, ardından bir araya gelerek farklılıklar

üzerinde fikir birliği sağlanuncaya kadar analize devam etmiştir. Üç araştırmacı tarafından verilere ait tema, kategori ve kodlar oluşturulmuş ve bu tema, kategori ve kodlar üzerindeki uyum oranı belirlenmiştir. Bu uyum oranının belirlenmesinde Miles ve Huberman'ın (1994) önerdiği güvenilirlik hesaplama formülü kullanılmıştır. Analiz sonucunda ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar tablolar halinde sunulmuştur.

Bulgular

Çalışmaya katılan katılımcıların mülakat formunda yer alan sorulara vermiş oldukları cevaplar tema, kategori ve kodlar şeklinde analiz edilmiş hali tablolar halinde sunulmuştur. Bu kapsamda katılımcı öğretmenlere “ÖMK hakkında düşünceleriniz nelerdir? sorusu” sorulmuştur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevapların çözümlenmiş hali Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2

ÖMK'nin Öğretmenlere Getirilerine Yönelik Bulgular

Tema	Kategori	Kod	Katılımcılar	Frekans
Öğretmen Düşünceleri	Olumlu	Maaşta iyileştirmenin olması	F ₁ , F ₂ , F ₃ , F ₄ , F ₅ , F ₆ , M ₁ , M ₂ , M ₃ , M ₄	10
		Motive edici olması	F ₁ , F ₂ , F ₃ , F ₄ , F ₅ , F ₆ , M ₁ , M ₂ , M ₃ , M ₄	10
		Teşvik edici olması	F ₁ , F ₂ , F ₃ , F ₄ , F ₅ , F ₆ , M ₁ , M ₂ , M ₃ , M ₄	10
		Özlük hakların iyileşmesi	F ₁ , F ₃ , F ₄ , F ₅ , F ₆ , M ₃ , M ₄	7
		Kariyer basamaklarının olması	F ₁ , F ₂ , F ₄ , F ₆ , M ₂ , M ₃	6
		Mesleki bilgilere katkı sağlaması	F ₁ , F ₃ , F ₆ , M ₁ , M ₂ , M ₃	6
		Yasal dayanağının olması	F ₂ , F ₃ , M ₂	3
	Olumsuz	Ayırımcılığa neden olması	F ₁ , F ₂ , F ₃ , F ₄ , F ₅ , M ₁ , M ₂ , M ₃ , M ₄	9
		Unvan farklılıklarının olması	F ₁ , F ₂ , F ₄ , M ₁ , M ₂ , M ₄ , M ₅	7
		Öğretmen görüşünün alınmaması	F ₂ , F ₃ , F ₆ , M ₁ , M ₂ , M ₃	6
		Sınavın olması	F ₂ , F ₅ , M ₁ , M ₂ , M ₄	5
		Okul iklimini olumsuz etkilemesi	F ₁ , F ₅ , M ₂ , M ₄	4
		Tecrübenin önemsenmemesi	F ₁ , F ₄ , M ₁	3
Araç yerine amaç olması	F ₃ , M ₁	2		

Çalışmaya katılan öğretmenlerin, ÖMK'nin kendileri için neyi ifade ettiğine yönelik görüşleri “olumlu” ve “olumsuz” olmak üzere iki kategori altında toplanmıştır. Öğretmenler; maaşta iyileştirmenin olması (f=10), motive edici olması (f=10), teşvik edici olması (f=10), özlük hakların iyileşmesi (f=7), kariyer basamaklarının olması (f=6), mesleki bilgilere katkı sağlaması (f=6) ve yasal dayanağın olması (f=3) gibi kodlarla olumlu görüşlerini dile getirmişlerdir. Buna karşın çalışmaya katılan öğretmenler, ayırımcılığa neden olması (f=9), öğretmen görüşünün alınmaması (f=6), unvan farklılıklarının olması (f=7), sınavın olması (f=5), okul iklimini olumsuz etkilemesi (f=4), tecrübenin önemsenmemesi (f=3) ve araç yerine amaç olması (f=2) gibi kodlarla olumsuz görüşlerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların bu konudaki görüşlerinden bazıları aşağıda verilmiştir:

Öğretmenleri ayırtırdığını düşünüyorum. Öğretmenler arasında hak ve özlükler bakımından farklılıkların olması öncelikle öğretmenler odasını daha sonra da okul iklimini olumsuz etkilediğini düşünüyorum. Bu olumsuzlukların giderilmesi için bu tarz ayırtıcı kanunların olmaması gerekir.

Öğretmen, öğretmendir. Ücretli, aday, sözleşmeli, kadrolu, uzman, baş vb. ayrımlar olduğu sürece eksiklikler kalacaktır (F₁).

Benim düşünceme göre öğretmenliğin basamaklara ayrılması eşitsizlik ve ayırım içeren bir duruma sebebiyet veriyor. Bu basamaklardan olan başöğretmenlik basamağı içinde bana göre tek başöğretmen Mustafa Kemal Atatürk'tür (F₄).

Kariyer basamaklarının olmasını olumsuz bulmuyorum. Aksine meslekte motive olmak adına kariyer basamakları güzel bir adım diye düşünüyorum (F₆).

Öğretmenlik meslek kanunu 0-9 yılları arası görev yapan öğretmenlerle 10 ve üzeri görev yapan öğretmenler arasında sınıf farkı ortaya çıkarmıştır. Bu fark hem maddi hem manevi olarak etkisini gösterecektir. Mesleğe yıllarını vermiş deneyimli öğretmenleri ödüllendirmek gibi iyi bir amaç taşısa da meslekte yeni, genç ve dinamik öğretmenlerin geri plana atılmasına yol açmıştır (M₃).

Katılımcıların "ÖMK'nin iyileştirilmesine yönelik düşünceleriniz nelerdir?" sorusuna vermiş oldukları cevapların çözümlenmiş hali Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3

Öğretmenlik Meslek Kanunu'nun İyileştirilmesine Yönelik Bulgular

	Kodlar	Katılımcılar	Frekans
Öneriler	Sınavın kaldırılması	F ₁ , F ₂ , F ₃ , F ₄ , F ₅ , F ₆ , M ₁ , M ₂ , M ₃ , M ₄	10
	Hizmet yılı esas alınarak maaş farkının verilmesi	F ₁ , F ₂ , F ₃ , F ₄ , F ₆ , M ₁ , M ₂ , M ₃ , M ₄	9
	Unvan farklılıklarının kaldırılması	F ₂ , F ₃ , F ₄ , F ₅ , F ₆ , M ₁ , M ₂ , M ₄	8
	Herkesi kapsayacak şekilde düzenlenmesi	F ₂ , F ₃ , F ₄ , F ₅ , F ₆ , M ₁ , M ₃	7
	Özlük hakların iyileştirilmesi	F ₁ , F ₂ , F ₄ , F ₅ , F ₆ , M ₁ , M ₄	7
	Aile birliğinin bozulmaması	F ₁ , F ₂ , F ₄ , M ₁ , M ₃ , M ₄	6
	Tayin ile ilgili kapsamın genişletilmesi	F ₁ , F ₃ , F ₅ , M ₂ , M ₃	5
	Tezsiz yüksek lisansın kabul edilmemesi	F ₂ , F ₄ , M ₁ , M ₂	4
	Aday öğretmenliğin kaldırılması	F ₁ , F ₃ , M ₄	3

Çalışmaya katılan öğretmenler, ÖMK'nin iyileştirilmesi için sınavın kaldırılması (f=10), hizmet yılı esas alınarak maaş farkı verilmesi (f=9), unvan farklılıklarının kaldırılması (f=8), herkesi kapsayacak şekilde düzenlenmesi (f=7), özlük hakların iyileştirilmesi (f=7), aile birliğinin bozulmaması (f=6), tayin ile ilgili kapsamın genişletilmesi (f=5), tezsiz yüksek lisansın kabul edilmemesi (f=4) ve aday öğretmenliğin kaldırılması (f=3) gibi kodlarla görüş beyan etmişlerdir. Bu konuda bazı katılımcı görüşleri şu şekilde ifade edilebilir:

Özlük hakları ve genel olarak tayin ile ilgili iyileştirmeler yapılması şart. Süre sınırı olmaksızın yer değiştirmeler yapılmalı. Özellikle aile birliğinin bozulmaması önemlidir (F₁).

Tezsiz yüksek lisansın kabul edilmemesi gerekiyor çünkü özel üniversitelerden ücret karşılığında kolaylıkla ders alınabiliyor. Bu bir kriter olarak kabul edilmemeli (M₁).

Kariyer basamaklarında sınav değil hizmet süresi esas alınmalı. Mesleğe başlarken uygulanan sözlü sınav kaldırılmalı. Öğretmenlerin hakları genişletilmeli (F₆).

Katılımcıların "ÖMK'nin sınırlılıklarına yönelik düşünceleriniz nelerdir?" sorusuna vermiş oldukları cevapların çözümlenmiş hali Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4

ÖMK'nin Sınırlılıklarına Yönelik Bulgular

	Kod	Katılımcılar	Frekans
Sınırlılıklar	Öğretmenleri ayrıştırması	F ₁ , F ₂ , F ₃ , F ₄ , F ₅ , F ₆ , M ₁ , M ₂ , M ₃ , M ₄	10
	Öğretmenlerin motivasyonunu düşürmesi	F ₁ , F ₂ , F ₃ , F ₄ , F ₅ , F ₆ , M ₁ , M ₂ , M ₃ , M ₄	10
	Kariyer basamakları için sınavın olması	F ₁ , F ₂ , F ₃ , F ₄ , F ₅ , F ₆ , M ₁ , M ₂ , M ₃ , M ₄	10
	Öğretmenlerin görüşlerinin alınmaması	F ₁ , F ₂ , F ₄ , F ₅ , F ₆ , M ₁ , M ₂ , M ₃	8
	Mesleki gelişime katkısının sınırlı olması	F ₁ , F ₂ , F ₅ , F ₆ , M ₁ , M ₂ , M ₃ , M ₄	8
	Özlük haklarda yeterince iyileştirmenin olmaması	F ₁ , F ₃ , F ₄ , M ₂ , M ₃ , M ₄	6
	Yaşa göre düzenlenmiş olmaması	F ₂ , F ₄ , F ₅ , M ₁ , M ₄	5
	Branşa göre değerlendirilmenin yapılmaması	F ₃ , F ₄ , F ₆ , M ₃	4
	Yetersizlik duygusu oluşturması	F ₁ , F ₃ , F ₄ , F ₆ , M ₄	5

Katılımcılar; öğretmenleri ayrıştırması (f=10), öğretmenlerin motivasyonunu düşürmesi (f=10), kariyer basamakları için sınavın olması (f=10), öğretmenlerin görüşlerinin alınmaması (f=8), mesleki gelişime katkısının sınırlı olması (f=8), özlük haklarda yeterince iyileştirmenin olmaması (f=6), yaşa göre düzenlenmiş olmaması (f=5), branşa göre değerlendirilmenin yapılmaması (f=4) ve yetersizlik duygusu oluşturması (f=5) gibi kodlarla ÖMK'nin sınırlılıklarını dile getirmiştir. Çalışmaya katılan öğretmenler ile yapılan görüşmelerden bazı alıntılar aşağıda verilmiştir.

Öğretmenler branşlarına göre değerlendirilmelidir. Branşlarına ek eğitim bilimleri ve diğer konular düşük oranda eklenebilir (F₃).

Öğretmenlik mesleği, toplumda bulunduğu yer bakımından yüksek önem taşımaya rağmen hak ettiği değeri alamamaktadır. Bunun bir örneği de meslek kanunda yer alan maddelerdir. Kanunda yer alan maddeler yaraya merhem olmak yerine günü kurtaracak ve belirli bir kesimi memnun edebilecek çözümlerdir (M₃).

Benim beklentilerimi pek karşılamadı. Benim öğretmenlik mesleğini seçmemdeki sebep statü ayrımı olmamasıydı ve ben hayatımın her döneminde yaşa göre unvana her zaman karşıydım. Ama sınav yaşa göre olmasaydı desteklediğim birkaç yer olabilirdi (F₄).

Sınava tabi tutulup başarısız olan öğretmenlerde yetersizlik duygusuna yol açmasıyla karşılaşılabilir. Sınavda başarılı olan öğretmenler, verilen unvanı yanlış algılayıp diğer öğretmenlerden üstün olduğu algısına kapılabilir (M₄).

Katılımcıların "ÖMK'nin kendi branşınızdaki öğretmenler arasında oluşturduğu olumsuzluklar hakkında düşünceleriniz nelerdir?" sorusuna vermiş oldukları cevapların çözümlenmiş hali Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5

ÖMK'nin Öğretmenler Arasında Oluşturdukları Olumsuzluklara Yönelik Bulgular

Tema	Kod	Katılımcılar	Frekans
Öğretmenler Arası Olumsuzluklar	Öğretmenler arası gruplaşma	F ₁ , F ₂ , F ₄ , F ₅ , F ₆ , M ₁ , M ₂ , M ₃ , M ₄	9
	Öğretmenler arasında eşitsizlik	F ₂ , F ₄ , F ₅ , F ₆ , M ₁ , M ₂ , M ₃ , M ₄	8
	Mesleki tecrübenin kıyaslanması	F ₃ , F ₄ , F ₅ , M ₂ , M ₃ , M ₄	6
	Yetersizlik duygusunun oluşması	F ₁ , F ₃ , F ₄ , F ₆ , M ₃	5
	Öğretmenler arasında birlik ve beraberliğin bozulması	F ₅ , M ₂ , M ₄	3

Çalışmaya katılan öğretmenler, ÖMK'nin öğretmenler arasında oluşturacağı olumsuzluklara dikkat çekmiştir. Öğretmenler bu olumsuzlukları, öğretmenler arası gruplaşma (f=9), öğretmenler arasında eşitsizlik (f=8), mesleki tecrübenin kıyaslanması (f=6), yetersizlik duygusunun oluşması (f=5) ve öğretmenler arasında birlik ve beraberliğin bozulması (f=3) şeklinde sıralamıştır. Bazı katılımcıların görüşlerinden kesitler aşağıda verilmiştir.

Öğretmen odasına giriyorsun öğretmenler kategori halinde, derslere odaklanmak haricinde paso prosedür peşindeyiz. Yarın öbür gün öğretmenler, öğretmen de beğenmez. Örneğin ben beş yıllık öğretmenim ama diğer öğretmen 10 yıllık ve uzmanlık sınavıyla uzman öğretmen olmuş. Öğretmenler benim yetersiz olduğumu düşünebilir. Ne yapalım biz kendimizi denize mi atalım (F1).

Sınavı tabi tutulup başarısız olan öğretmenlerde yetersizlik duygusuna yol açmasıyla karşılaşılabilir. Sınavda başarılı olan öğretmenler, verilen unvanı yanlış algılayıp diğer öğretmenlerden üstün olduğu algısına kapılabilir (M3).

Öğretmenler odasından başlarsak orda herkes eşit, makam ve unvandan ziyade nesilleri yetiştiren rol model olan değerli insanların olduğu yerdir. Orda öğretmenler unvana göre sohbet etmeye başlayacaklardır bu kanundan sonra. Veliler öğretmen tercihleri yapmak isteyeceklerdir, genç öğretmenler sırf yaştan dolayı belki de kötü duruma düşüp kendilerini kötü hissedeceklerdir (F4).

Katılımcıların "ÖMK'nin kendi branşımızdaki öğretmenler arasında oluşturduğu olumsuzlukların çözümü için önerileriniz nelerdir?" sorusuna vermiş oldukları cevapların çözümlenmiş hali Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6

ÖMK'nin Öğretmenler Arasında Oluşturduğu Olumsuzlukların Çözümüne İlişkin Bulgular

Tema	Kod	Katılımcılar	Frekans
Çözüm Öneriler	Ayrıştırmacı değil birleştirici olması	F ₁ , F ₂ , F ₃ , F ₄ , F ₅ , F ₆ , M ₁ , M ₂ , M ₃ , M ₄	10
	Hizmet yılı şartının kaldırılması	F ₁ , F ₂ , F ₃ , F ₅ , F ₆ , M ₁ , M ₂ , M ₃ , M ₄	9
	Özlük hakların yeniden düzenlenmesi	F ₁ , F ₂ , F ₃ , F ₄ , F ₅ , M ₁ , M ₃ , M ₄	8
	Öğretmen görüşünün alınması	F ₃ , F ₆ , M ₃	3
	Maaş için hizmet yılının esas alınması	F ₂ , F ₄	2
	Sertifika ve hizmet içi eğitimin olması	F ₅	1
	Çözüm yolunun olmaması	M ₁	1

Çalışmaya katılan öğretmenlerin, ÖMK'nin öğretmenler arasındaki olumsuzluklara çözümüne ilişkin farklı kodlarla görüşlerini beyan ettikleri görülmektedir. Öğretmenler ayrıştırmacı değil birleştirici olması (f=10), hizmet yılı şartının kaldırılması (f=9), özlük hakların yeniden düzenlenmesi (f=8), öğretmen görüşünün alınması (f=3) maaş için hizmet yılının esas alınması (f=2), sertifika ve hizmet içi

eğitimin olması (f=1) ve çözüm yolunun olmaması (f=1) gibi kodlarla görüşlerini belirtmiştir. Katılımcıların bazı alıntıları aşağıda verilmiştir.

Birleştirici unsurların olduğu kanun tekliflerinin hazırlanması önceliğimdir. Yineliyorum öğretmen, öğretmendir (F₁).

Öğretmenlere uygulanacak seminer ya da tembih ile aranan çözüme ulaşamaz bu gibi süreçler öğretmenleri daha çok ayırıştıracaktır. Çözüm, meslek kanununun bu duruma yol açan maddeleri eşitlik ilkesinden yola çıkılarak baştan düzenlenmesiyle gerçekleşecektir ve düzenlemeler sürecinde öğretmenlerin görüşlerine başvurulmalıdır (M₃).

Öğretmenlik mesleği en kutsal meslektir. Bu meslekte basamak ve kademe anlayışı ilişkilere zarar verir. Benim önerim bu sınavlara aday öğretmenlikten terfi etmiş her öğretmen katılmalıdır. Biz TBMM değil ki yaşlı üyeler oturumlarımızı yönetsin. Bu yaş doldurulana kadar diğer öğretmenler için heves kaybına hırsta azalmaya neden olur. Benim önerime göre olursa herkes her an bir şey öğrenmeye aç ve istekli olur. Maaş durumu da tamamen ortadan kalkmalıdır (F₄).

Tartışma

Bu çalışmada, 2022 yılında yürürlüğe giren Öğretmenlik Meslek Kanunu (ÖMK) hakkında fen bilimleri ve matematik öğretmenlerinin görüşleri alınmıştır. Çalışmaya katılan öğretmenler, ÖMK'nin kendilerine sağladığı avantaj ve dezavantajlara dikkat çekmişlerdir. Öğretmenler, özlük haklarındaki iyileşmeler, kariyer basamaklarının oluşturulması ve öğretmenlik mesleğinin yasal güvence altına alınmasını ÖMK'nin olumlu yanları olarak değerlendirmiştir. Bu bulgular, öğretmen maaşlarının artması, mesleğin itibarının yükselmesi ve öğretmenlerin mesleki motivasyonunun artması şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca ÖMK'nin, öğretmenlerin mesleki gelişimine bütüncül bir katkı sağladığı görülmektedir (Gökmen ve Kurum-Tiryakioğlu, 2024; Gümüşeli, 2005). Nitekim, sınıf öğretmenlerinin ÖMK hakkındaki görüşlerinin araştırıldığı çalışmada elde edilen sonuçların, mevcut çalışmanın sonuçlarını destekleyecek nitelikte olduğu görülmüştür (Bakırcı vd., 2023). Diğer taraftan öğretmenler, yeterli öğretmen görüşünün alınmamasını, ayrımcılığın ve unvan farklılıklarının olmasını ÖMK'nin olumsuz yönü olarak ifade etmiştir. Özellikle mesleki tecrübenin dikkate alınmayıp kariyer basamaklarında sınavın olması öğretmenleri olumsuz yönde etkilemiştir. Bu durum, öğretmenleri rahatsız ederek okul iklimini olumsuz etkilediğini ortaya çıkarmaktadır. Çalışmaya katılan öğretmenler, ÖMK kapsamında yapılan sınavlara olumsuz bakmaktadır. Bu olumsuz görüşler, sınavın öğretmenleri ayırıştırması, sınavda başarısız olan öğretmenlerde yetersizlik duygusunun oluşması ve öğretmenler arası rekabete yol açması gibi faktörlerden kaynaklanmaktadır (Demir vd., 2024). Ayrıca, sınavın olmamasını savunan öğretmenler öneri olarak unvanların kaldırılmasını ve hizmet yılına göre maaş farkı verilmesini düşünmektedir. Alan yazında ÖMK ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde, öğretmenlerin özlük haklarında eksiklerin olduğu, öğretmenlerin maaşlarının yetersiz olduğu ve yeterli sayıda öğretmen görüşü alınmadığı belirlenmiştir (Demir vd., 2023; Cantürk, 2021; Gül ve Güngör, 2022). Dolayısıyla alan yazındaki birçok çalışmanın sonuçları, mevcut çalışmanın sonuçları ile benzerlik gösterdiği anlaşılmaktadır.

Çalışmaya katılan öğretmenler, ÖMK'nin iyileştirilmesi için birtakım noktalara dikkat çekmişlerdir. Öğretmenler, sınavın kaldırılarak hizmet yılının esas alınarak kariyer basamaklarının düzenlenmesi gerektiğini belirtmiştir. Bunun yanı sıra özlük haklarının iyileştirilmesi, aile birliğinin bozulmaması, öğretmenlerin tayin işlemlerinde gerekli hassasiyetin gösterilmesi, tezsiz yüksek lisansın kariyer basamaklarında tezli yüksek lisans ile denk tutulmaması gibi noktaların dikkate alınması gerektiğini vurgulamıştır. Öğretmenlerin bu görüşlerinde, ÖMK'nin yürürlüğe girmesiyle öğretmenlerin deneyimleri, öğretmenler odasında yapılan tartışmaların ve alanda uzman kişilerin açıklamalarının etkili olduğu düşünülmektedir. ÖMK kapsamında yapılan sınava yönelik birçok çalışmada eleştiriler olduğu söylenebilir. Bu eleştiriler, tecrübenin esas alınması, görev sürecindeki performansın dikkate alınması, usul gereği sınav yapılmaması, tecrübenin sınavla ölçülemeyeceği şeklinde sıralanmaktadır (Bakırcı vd., 2023; Genç ve Balyer, 2023; Gökmen ve Kurum-Tiryakioğlu, 2024). Katılımcı öğretmenlerin dile getirdiği bir diğer nokta ise tezsiz yüksek lisansın kariyer

basamaklarında kabul ediliyor olmasıdır. Bu konuda görüş bildiren öğretmenler, özel üniversitelerde para karşılığında yüksek lisans yaparak kolay yoldan kademe ilerlemesinin kabul edilmesine karşı oldukça tepkili olduklarını açık biçimde belirtmişlerdir. Ayrıca tez yazma sürecinin zorlukları da tezsiz yüksek lisansın kabul edilmemesi düşüncesini fazlasıyla desteklemektedir. Altan ve Özmuş (2022) tarafından yapılan çalışmada, tezli/tezsiz yüksek lisans farkının gözetilmemesi, hangi alanda olduğu fark etmeksizin yapılacak lisansüstü/doktora eğitimlerinin yazılı sınav yerine kabul edilmesi katılımcıların eleştirileri arasında yer almıştır. Dolayısıyla bu çalışmada fen bilimleri ve matematik öğretmenlerinin ÖMK hakkında görüşlerinin, alan yazındaki çalışmanın sonuçları ile büyük oranda örtüştüğü söylenebilir.

Öğretmenler, ÖMK'nin bazı sınırlılıklarını belirtmiştir. Bu sınırlılıklar; öğretmenleri ayrıştıracak, özlük haklarında yeterli iyileşmenin olmadığı, bransa göre değerlendirmenin yapılmadığı ve mesleki gelişime katkısının sınırlı olduğu şeklindedir. Katılımcılar, öğretmen, uzman öğretmen ve başöğretmen kariyer basamakları arasındaki sürenin çok uzun olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenler tarafından dikkat çekilen bir diğer nokta ise öğretmenlerin hizmet yılı esas alınarak uygulamalara dâhil olmalarıdır. Katılımcılar, sınavın hizmet yılına göre yapılması yerine, bütün öğretmenleri kapsayacak şekilde düzenlenmesi gerektiğini savunmuştur. Bu şekilde düzenleme yapılmazsa genç öğretmenler motivasyonlarının ve heveslerinin azalacağını düşünmektedir. Bu şekilde görüş bildiren katılımcılar sınavın da olmamasını savunmuştur. Bunun yerine hizmet içi eğitimlerin ve branş bazlı eğitimlerin düzenlenmesini ve verimli geçmesi için çalışmalar yapılması gerektiğini düşünmektedir. Bazı katılımcılar ise sınava ekonomik açıdan yaklaşarak sınav esaslı maaş farkının ve kademe ilerlemesinin kendilerini daha çok motive ettiğini savunmuştur. Bu konuda yapılan bir çalışmada, öğretmen, uzman öğretmen ve başöğretmen kariyerleri arasındaki sürenin çok uzun olduğu vurgulanmıştır. Bunun yerine kariyer basamaklarında yükselmenin mesleki kıdem yılına göre yapılması gerektiği belirlenmiştir (Aksan vd., 2023). ÖMK'nin sınırlılıklarını ortaya koyan diğer çalışmalara rastlamak mümkündür (Bakırcı vd., 2023; Ertan-Kantos, 2021; Kurt, 2007; Özan-Boydak ve Kaya, 2009; Özdemir vd., 2022).

Çalışmaya katılan öğretmenler, ÖMK'nin öğretmenler arasında bazı olumsuz durumlara neden olacağına dikkat çekmiştir. Katılımcılar, mesleki tecrübenin kıyaslanarak öğretmenler arasında birlik ve beraberliği olumsuz etkileyeceğini ifade etmiştir. Belirlenen unvanların öğretmenler arası gruplaşmaya neden olacağına yönelik ifadeler sunmuştur. Bu durum, sıcak ve samimi olan öğretmenler odasının artık yarış alanına dönecek ve iletişimlerinin zayıflanmasına yol açacaktır. Bu şekilde oluşacak olan öğretmen ortamının öğretmenlerin motivasyonunu olumsuz yönde etkileyeceği düşünülmektedir. Bunun yanı sıra bu durumun velilere ve öğrencilere de yansımalarıyla öğretmenler karamsarlık yaşadıklarını belirtmiştir. Bu konuda yapılan çalışmada, öğretmenlerin sınav başarısına göre ayrıştırılması ve başarısız olan öğretmenlere yönelik öğrenci ve veliler tarafından mesleki açıdan yetersiz olarak görülmüştür. Bu durum, öğretmenler için olumsuz bir durum olarak yorumlanmaktadır (Aydın, 2007; Demir vd., 2024). Dahası bu durumun okul idaresini de zor durumda bırakacağı aşikârdır. Ayrıca samimi olan velilerin de birbiriyle yarışır konuma geleceği ortaya çıkmaktadır. Böylece veliler, öğretmenleri unvanlarına göre tercih edeceklerdir. Bu durum, öğretmenlerin veliler karşısında eğitimci kimliklerinin zarar görmelerine neden olacaktır (Çelikten, 2008; Demir vd., 2023; Varkey GEMS Foundation, 2013). Dolayısıyla ÖMK'nin öğretmenler arasında oluşturmuş olduğu bu olumsuz durumun en aza indirgenmesi veya ortadan kaldırılmasında bu kanunun revize edilmesinin gerektiği söylenebilir. Ayrıca ÖMK ile ilgili yapılan çalışmaların sonuçları da bu kanunun güncellenmesi gerekliliğini ortaya çıkarmıştır (Bakırcı vd., 2024).

Çalışmaya katılan öğretmenler, ÖMK'nin öğretmenler üzerindeki bu olumsuz durumun giderilmesine farklı önerilerde bulunmuştur. Kanunun ayrıştırıcı değil birleştirici olacak şekilde yeniden düzenlendiği takdirde tüm öğretmenlerin okul ortamında huzur içerisinde yaşayacaklarını düşünmektedir. Ayrıca öğretmenler üç, beş ve on yıl gibi sınav için hizmet yılı şartının kaldırılması gerektiğine inanmaktadır. İstenilen düzenlemeyle daha motive şekilde çalışacaklarını düşünmektedir. Öğretmenler genel olarak kanun ile düzenlenen özlük haklarının yeniden düzenlenmesini istemektedir. Aday öğretmenlik kavramının bu düzenleme ile kaldırılmasını, tayin haklarının genişletilmesini

istemektedir. Ayrıca süreç içerisinde daha çok gelişmek adına sertifikalar, hizmet içi eğitimler ve çalıştaylarla öğretmenlerin daha çok motive olacağını öneri olarak belirtmektedir. Çalışmaya katılan öğretmenlerin görüşleri değerlendirildiğinde, ÖMK'nin paydaşlarının geniş katılımının sağlanması, öğretmen ve yöneticilerin görüşlerinin alınarak yeniden düzenlenmesi sonucuna varılmıştır. Alan yazın incelendiğinde, öğretmenlerin ÖMK'ye karşı olumlu görüşe sahip oldukları ancak beklentilerinin karşılanmadığına yer verilmiştir. Ayrıca öğretmenlerin yaptıkları akademik çalışmaların ve projelerin kariyer basamaklarında dikkate alınması gerektiği vurgulanmıştır. Kariyer basamağı uygulamasında uzman ve başöğretmenlik için kıdem yılının daha kısa olmasına dikkat çekilmiştir (Ulusoy vd., 2024). Araştırmanın sonuçlarından yararlanarak kanun yapıcılara, öğretmenlere ve yeni araştırmacılara aşağıdaki öneriler sunulmuştur. Çalışmanın sonuçlarına bağlı olarak aşağıdaki öneriler yapılabilir:

Fen ve matematik öğretmenleri, ÖMK'nin mesleki saygınlık kazandırma açısından olumlu bir adım olduğunu, ancak öğretmenlerin görüşlerine yeterince yer verilmeden hazırlanmasının olumsuz bir durum olarak değerlendirdiklerini belirtmişlerdir. ÖMK'nin yenilenmiş ve güncellenmiş versiyonları hazırlanırken, öğretmenlerin hak ve itibarlarının korumasına devam edilmesi gerektiği, ayrıca çeşitli platformlar aracılığıyla il zümre başkanı öğretmenlerin kendi alanlarına ilişkin ortak görüşlerini yansıtan raporlarla kanunun düzenlenmesine katkıda bulunmalarının önem arz ettiği önerilmektedir.

Öğretmenlerin bir kısmı, sınavın kaygı yarattığını ve sınav sonucunda alınacak herhangi bir başarısızlık durumunun mesleki itibarlarını zedeleyebileceğini sıklıkla dile getirmiştir. Bu nedenle, sınav yerine, çalışma süresinin esas alınmasının onlar açısından daha uygun olacağı ifade edilmiştir. Ancak, bu durumda öğretmenlerin sadece süreyi doldurmak için beklmeleri ve mesleki gelişimlerine yönelik faaliyetleri göz ardı etmeleri olasıdır. Bu nedenle, öğretmenlere sunulan mevcut kriter listelerinin kapsamı genişletilerek özellikle tezli/tezsiz lisansüstü eğitim, bakanlık düzeyinde projeler ve ödüllerin puan katsayısının artırılması önerilmektedir. Bu şekilde, gelişmiş ülkede öğretmenlerin mesleki gelişim için tercih ettikleri lisansüstü eğitim ve uluslararası projelere olan ilginin, ülkemizde de yaygın hale getirilmesi mümkün olabilir.

Araştırmanın katılımcılarını, Türkiye'nin Doğu Anadolu Bölgesi'nde görev yapmakta olan fen ve matematik öğretmenleri oluşturmaktadır. Gelecekte yapılacak araştırmalarda, farklı bölgelerde görev yapan öğretmenler üzerinde geniş kapsamlı anket ve görüşmelerin birlikte kullanıldığı çalışmalara yer verilebilir. Bu yolla, bölgeler arası farklılıklar dikkate alınarak Türkiye'deki öğretmenlerin ÖMK hakkındaki genel eğilimleri daha kapsamlı bir şekilde ortaya konulabilir ve bu sonuçlar kanun yapıcılar için daha anlamlı öneriler sunabilir.

Kaynakça

- Aksan, A., Gökmen, O. ve Demir, H. İ. (2023). Öğretmenlerin kariyer basamaklarına ilişkin görüşleri. *TURAN: Stratejik Araştırmalar Merkezi*, 15(57), 227-232. <http://dx.doi.org/10.15189/1308-8041>
- Altan, M. Z. ve Özmuşul, M. (2022). Geleceğin Türkiye'sinde öğretmen refahı: Öğretmenlik meslek kanununun kayıp parçası. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 24-42. <http://dx.doi.org/10.38151/akef.2022.2>
- Aydın, B. (2007). *Öğretmenlik mesleğindeki kariyer basamaklarına ilişkin öğretmen görüşleri ve bu görüşlerin bireysel değişkenlere göre incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Bakırcı, H., Liçen, M. B. ve Demiral, U. (2024). Matematik öğretmenlerinin öğretmenlik meslek kanunu hakkındaki görüşleri. *Journal of Computer and Education Research*, 12(23), 241-264. <https://doi.org/10.18009/jcer.1422561>
- Bakırcı, H., Özkan, Y. ve Özdemir, C. (2023). Öğretmenlik meslek kanunu hakkında sınıf öğretmenlerinin görüşleri. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 14(4), 325-343. <http://dx.doi.org/10.19160/e-ijer.1302529>
- Canatan-Doğan, N. (2022). *Öğretmenlik Meslek Kanunu'na yönelik öğretmen ve yönetici görüşleri* [Tezsiz yüksek lisans bitirme projesi]. Pamukkale Üniversitesi.

- Cantürk, G. (2021). Öğretmenlerin karşılaştıkları ekonomik sorunlar ve maaş artışı talepleriyle ilgili görüşleri: Twitter analizi. *Maarif Mektepleri Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 202-223. <https://doi.org/10.46762/mamulebd.991380>
- Çelikten, M. (2008). Öğretmenlik mesleğinde yeni model arayışları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19, 189-195.
- Çelikten, M., Şanal, M. ve Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(19), 207-237.
- Çepni, S. (2021). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş*. 9. baskı. Celepler.
- Demir, A. M., Sezgin, F. ve Çalık, T. (2024). Öğretmenlik mesleğinin sosyal statüsünün geliştirilmesi bağlamında öğretmenlik meslek kanununun incelenmesi. *Kapadokya Eğitim Dergisi*, 5(1), 135-150. <https://doi.org/10.69643/kaped.1445191>
- Demir, F. B., Öteleş, Ü. U., Zırhlı, K. ve Şahin, A. (2023). Öğretmenlik meslek kanunu'na yönelik öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (44), 144-162. <http://dx.doi.org/10.14582/DUZGEF.2023.216>
- Demir, S. B. (2011). Öğretmen kariyer basamakları uygulamasının öğretmenler tarafından değerlendirilmesi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 2(3), 53-80.
- Dönmez-Yapucuoğlu, M. ve Eryılmaz-Ballı, F. (2022). The comparative analysis of teaching profession laws in Turkey, Germany, China, Canada and Singapore. *Eurasian Journal of Teacher Education*, 3(3), 250-266.
- Ertan-Kantos, Z. (2021). Öğretmenlik mesleğinin itibarı ile ilgili öğretmen görüşleri. *E- Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 8, 682-703. <https://doi.org/10.30900/kafkasegt.983200>
- Garrett, T. (2008). Student-centered and teacher-centered classroom management: A case study of three elementary teachers. *The Journal of Classroom Interaction*, 43(1), 34-47. <https://www.jstor.org/stable/23869529>
- Genç, Y. ve Balyer, A. (2023). Öğretmenlik meslek kanununa ilişkin okul yöneticisi ve öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Turkish Studies-Education*, 18(1), 97-121. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.66432>
- Gül, İ. ve Güngör, C. (2022). Öğretmenlik meslek kanununa ilişkin öğretmen görüşleri. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 1098-1123. <https://doi.org/10.33711/yyuefd.1090770>
- Gökmen, E. ve Kurum-Tiryakioğlu, G. (2024). Kariyer basamaklarının özlük haklarına etkisi üzerine öğretmen görüşleri. *Eğitim Yansımaları*, 8(1), 91-106.
- Gümüseli, A. (2005). Öğretmenlikte kariyer sistemine yapılan eleştiriler. *Artı Eğitim Dergisi*, 9(14), 1-12.
- Gündoğdu, K. ve Kızıltaş, E. (2008). Kariyer basamaklarında yükselme sistemi ve sınavına ilişkin uzman öğretmen görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 55, 363- 388.
- İş, A. ve Birel, F. K. (2022). Öğretmenlik meslek kanununa ilişkin öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(84), 1967-1990. <https://doi.org/10.17755/esosder.1141748>
- Kalaycı, Ş. (2010). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. Asil Yayın Dağıtım.
- Karagözoğlu, G. (2003). Eğitim sistemimizde öğretmen yetiştirme politikamıza genel bir bakış, *Eğitimde yansımalar: VII Çağdaş Eğitim Sistemlerinde Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu*, Cumhuriyet Üniversitesi Kültür Merkezi, 10-12.
- Kurt, M. (2007). *Öğretmen ve yöneticilerin "öğretmenlik kariyer basamakları uygulamasına yükledikleri anlamlar* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Niğde Üniversitesi.
- Merriam, S. B., & Grenier, R. S. (2019). *Qualitative research in practice: Examples for discussion and analysis*. John Wiley & Sons.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded Sourcebook*. (2nd Ed). Sage.
- Özan-Boydak, M. ve Kaya, K. (2009). İlköğretim kurumlarında görev yapan öğretmen ve yöneticilerin kendilerini yenileme ve kariyer basamaklarında yükselme sistemi ile ilgili görüşleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(1), 97-112.
- Özdemir, T. Y., Doğan, A. ve Demirkol, M. (2022). Öğretmenlik kariyer basamakları hakkında öğretmen görüşleri. *Uluslararası Sosyal Alan Araştırmaları Dergisi*, 2(11), 53-67.

- Patton, M. Q. (2014). *Qualitative research & evaluation methods: Integrating theory and practice*. Sage publications.
- T.C. Resmî Gazete. (2022). *Öğretmenlik meslek kanunu*. 14 Şubat 2022, Sayı: 31750, Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Ulusoy, K., İşçi, T. G. ve Erkuş, B. (2024). Öğretmenlik meslek kanununa ilişkin öğretmen görüşleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 13(1), 335-348. <https://doi.org/10.7884/teke.1385561>
- URL-1. (2017). Öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri. https://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_12/11115355_YYRETMENLYK_MESLEYY_GENEL_YETERLYKLERY.pdf adresinden 07.11.2023 tarihinde alınmıştır.
- URL-2. (2015). Milli eğitim bakanlığı öğretmen atama ve yer değiştirme yönetmeliği. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=20694&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5> adresinden 07.11.2023 tarihinde alınmıştır.
- URL-3. (2003). Ulusal bilim ve teknoloji politikaları 2003-2023 strateji belgesi. https://www.tubitak.gov.tr/tubitak_content_files/vizyon2023/Vizyon2023_Strateji_Belgesi.pdf adresinden 13.11.2023 tarihinde alınmıştır.
- Varkey GEMS Foundation. (2013). *Teacher Status Index*.